Peníze, Měna
r. 2021

Co jsou peníze?

- Prostředek směny při placení zboží, k úhradě dluhu
- Současná forma - mince, bankovky, vklady (depozita), cenné papíry
- Vždy spjaty s nějakou měnou – národní, několik států
- Historicky – bartrový obchod
- Později ražení mincí, pak bankovky, bezhotovost
- V současné době i virtuální měna – kryptoměny (př. bitcoin)

Hodnota, likvidita

- Hodnota věcí - určena nabídkou x poptávkou a dalšími, např. historická hodnota
- Peníze jako symbol – vlastník určitého množství peněžních jednotek si nárokuje určité množství zdrojů
- Peníze mají 100% likviditu, musí je přijímat všichni jako prostředek směny
- Likvidita – schopnost přeměnit majetek na peníze; míra schopnosti podniku uhradit své závazky

Funkce peněz, typy karet

- Prostředek směny
- Zúčtovací jednotka
- Uchovatel hodnot do budoucna
- Platby hotovostní
- Bezhotovostní – internet
- Složenka
- Karta debetní – umožňují platit bezhotovostně, vybírat v bankomatech, nastavení limitů, čerpání účtu do výše vkladu
- Karta kreditní – úvěrový účet, čerpání do výše sjednaného limitu, limity výběru

Měnový kurz

- Měna – odkazuje na peníze, platidlo, prostředek směny

- Je nebo nemusí být **obchodovatelná (konvertibilní)** – politický vliv, silná ekonomika
- **Plně obchodovatelná** - dolar, euro, japonský jen, libra, švýcarský frank
- **Částečně obchodovatelná** – objem směn je kontrolován Centrální bankou, aby se udržela hodnota dané měny, omezení spekulací
- **Neobchodovatelná** – severokorejský won, kubánské peso

Měnový kurz

- Měnový kurz – cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné
- Kurz ČNB – tzv. směnný, základem pro stanovení kurzů bank
- Prodej klientovi vždy dráž než nákup – banka generuje zisk
- Některé banky a směnárny účtují poplatky
- Středová hodnota – zúčtování mezibankovních plateb, platby provedené kartou

Měnový kurz

- Měnový kurz – je cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné, poměr domácí měny ku měně zahraniční
- Valuta – cizí měna v hotovosti
- Deviza – bezhotovostní forma cizí měny

https://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzovni-listek/ceska-sporitelna/

Kurz fixní, plovoucí

- Plovoucí – plně obchodovatelný, určován tržně - nezávislá měnová politika
- Fixní – určený zásahem ČNB
- V ČR do r. 1996 zafixován, následně postupně uvolňován rozšířením fluktuačního pásma, v současné době řízený plovoucí kurz (řízený floating, ale ČNB má právo zásahu, aby zabránila extrémním výkyvům měny)
- Fluktuační pásmo = prostor pro pohyb kurzu domácí měny
- Devizové intervence = nástroj měnové politiky, ČNB provádí nákup či prodej cizích měn, ovlivňování úroků a inflace

Apreciace, deprecice

- Depreciace = znehodnocení = tj. vzroste nabídka měny (např. koruny) na trhu, poptávka po ní je malá a dochází ke ztrátě její hodnoty vůči ostatním měnám
- (zásah banky = devalvace)

- Měna oslabí, tj. za 1 euro zaplatím víc, např. místo 25 Kč to bude 27 Kč

- Ze situace těží exportéři, zboží prodají v cizině, eura pak vymění za koruny a dostanou za ně větší množství korun než dřív

Apreciace, deprecice

- Apreciace = zhodnocení měny = tj. vzroste poptávka po měně (např. po koruně), je o ní větší zájem, tak se prodává dráž
- (zásah banky = revalvace)
- Tzn., posiluje, nabývá na hodnotě, za 1 euro zaplatím méně než dřív, např. místo 27 Kč zaplatím 25. Takže exportéři prodají v cizině méně výhodně
- Zhodnocení čili apreciace měny znamená posílení určité měny vůči zahraniční měně působením tržních sil

Parita kupní síly

- Volně obchodovatelný kurz tíhne k rovnováze
- Vychází ze zákona jediné ceny – tj. pokud se zboží bude na dvou trzích prodávat za rozdílné ceny, bude docházet k tzv. arbitráži (= způsob obchodu, který využívá odlišných cen na různých trzích)
- Tzn. obchodníci budou nakupovat tam, kde je levnější a prodávat tam, kde je dražší
- Nakonec se ceny vyrovnají
- Je ale nutné zmínit další náklady – transakční, zásahy států do kurzů, spekulanti s měnou, exportéři, investoři apod.

Euro a Eurozóna

- Euro = společná měna některých evropských států silných ekonomik, které splnily tzv. Maastrichtská kritéria
- Eurozóna = společenství států platících eurem
- Co je EU = společenství/sdružení států, jejichž principem je hospodářské a politické partnerství
- Schengen – prostor pro označení 26 evropských států, v jehož rámci osoby mohou překračovat hranice bez hraničních kontrol

Vznik eura

- Cílem jednotné měny je zejména cenová stabilita na území eurozóny
- Devizová – 1.1.1999
- Bankovky a mince – 1.1.2002
- Postupné rozšiřování eurozóny, Dánsko vyjednaná výjimka
- Předlužené Řecko
- Eurozóna je ekonomicky rozdílná, na rozdíl od např. USA
- ČR se zavázalo přijmout rovněž euro, není určeno kdy – mnoho odpůrců i stoupenců

Děkuji za pozornost